

Skagafirði, 11. nóvember 2019

Dómsmálaráðuneytið

Sölvhólsgötu 7

Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um framkvæmdavald og stjórnsýslu ríkisins í héraði

Í samráðsgátt stjórnvalda er kallað eftir umsögnum um frumvarp til laga um breytingu á lögum um framkvæmdavald og stjórnsýslu ríkisins í héraði. Í frumvarpsdrögum er lagt til að heimild ráðherra til að skipa sýslumann yfir eitt eða fleiri embætti til lengri tíma verði lögfest en í gildi er bráðabirgðaákvæði þess efnis sem setta var á í tengslum við fækkun sýslumannsembættanna árið 2015.

Í janúar 2015 var umdæmum sýslumanna fækkað úr 24 í 9. Var það meðal annars gert til að ná fram aukinni hagræðingu. Eins og fram kemur í greinargerð með frumvarpsdrögum hafa þau markmið ekki gengið að öllu leyti eftir. Byggðarráð Sveitarfélagsins Skagafjarðar sér í þessu sambandi ástæðu til að vekja athygli á nýlegu álit stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar Alþingis þar sem fjallað er um stjórnsýsluúttekt Ríkisendurskoðunar frá 1. apríl 2019 á fækkun sýslumannsembættanna. Þar eru gerðar alvarlegar athugasemdir, m.a. við undirbúning sameiningar sýslumannsembættanna og ekki síst fjárhags- og rekstrargrundvöll embættanna. Fjárhagsgrunnur þeirra hafi aldrei verið leiðréttur í raun og áréttað að „fjármögnun embættanna þarf að standa undir þeim verkefnum sem þeim er ætlað að sinna“. Á því hefur verið misbrestur á Norðurlandi vestra eins og víða um land. Engu að síður hafa embættin leitast við að efla starfsemi sína og hefur embættið á Norðurlandi vestra tekið að sér fjölmörg verkefni er lúta að sektarinnheimtu o.fl., með mjög góðum árangri. Þrátt fyrir aukin verkefni hefur starfsmönnum fækkað um 2-3 í sparnaðarskyni.

Fleiri þættir eru tíundaðir í álit stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar Alþingis sem undirstrika mikilvægi þess að sýslumannsembættin séu styrkt og á það bent að þrátt fyrir tækifæri vegna rafrænnar þjónustu og miðlægrar vinnslu mála þá „krefjast mörg málanna ávallt nálægðar við borgarana“. Undir þetta sjónarmið tekur byggðarráð Sveitarfélagsins Skagafjarðar heilshugar. Er sýslumannsembættið mikilvæg stjórnsýslueining sem mikilvægt er að standa vörð um og veiking þess á skjön við aðrar áætlanir ríkisstjórnarinnar, svo sem byggðaaætlun.

Fyrirhugaðar breytingar eru lagðar til í nafni hagræðingar og bættrar þjónustu. Að mati byggðarráðs Sveitarfélagsins Skagafjarðar eru framkomin frumvarpsdrög ekki til þess fallin. Með því að lögfesta heimild ráðherra til að skipa sama sýslumanninn yfir fleiri en eitt embætti til lengri tíma er í raun verið að segja að fyrirhugaðar séu enn frekari sameiningar embættanna. Þannig er sú uppbygging sem farið hefur fram frá því á árinu 2015, þegar embættunum var fækkað, sett í uppnám. Við það verður ekki unað enda vart hægt að segja að reynsla af þeirri breytingu sé orðin haldbær eftir svo stuttan tíma. Byggðarráð Sveitarfélagsins Skagafjarðar fær heldur ekki séð að stækkun embættanna leiði sjálfkrafa til hagræðingar. Dæmin hafa sýnt að með stærri starfssvæðum þarf að styrkja millistjórnendalag með tilheyrandi kostnaði, auk þess sem ferða- og fundakostnaður eykst mikið. Það skýtur einnig skökku við þegar rætt er um hagræðingu að hvergi koma fram útreikningar sem sýna hvernig henni skuli náð fram. Einnig er vert að taka fram að útkoma sýslumannsembættanna á landsbyggðinni í þjónustukönnunum hefur verið mjög góð og í raun mun betri en á höfuðborgarsvæðinu

Byggðarráð Sveitarfélagsins Skagafjarðar hvetur ráðherra til að taka mið af afstöðu Ríkisendurskoðunar og þingnefndarinnar og bregðast strax við alvarlegri fjárhagsstöðu sýslumannsembættanna með auknum fjárfrahlögum og að embættin séu fjármögnuð á grunni útgjaldaparfar í stað þess að veikja þau enn frekar eins og lagt er til í framkomnum frumvarpsdrögum.

Fyrir hönd Byggðarráðs Sveitarfélagsins Skagafjarðar,
Sigfús Ingi Sigfússon,
sveitarstjóri